

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

VÝZNAM VOLNOČASOVÝCH AKTIVIT PŘI LÉČBĚ ZÁVISLÝCH
V ORGANIZACÍCH TEEN CHALLENGE A PODANÉ RUCE

Diplomová práce
(bakalářská)

Autor: Jan Hlávka, učitelství pro základní školy,
tělesná výchova - společenské vědy se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: PhDr. Dana Štěrbová, PhD.

Olomouc 2013

Jméno a příjmení autora: Jan Hlávka

Název diplomové práce: Význam volnočasových aktivit při léčbě závislých v organizacích Teen Challenge a Podané ruce

Pracoviště: Katedra společenských věd v kinantropologii

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Dana Štěrbová, PhD.

Rok obhajoby bakalářské práce: 2013

Abstrakt: Cílem této bakalářské práce je porovnání dvou neziskových organizací zabývajících se léčbou drogově závislých v České republice. Jedná se o organizace Teen Challenge a Sdružení Podané ruce. Práce se soustředí především na služby, které obě organizace poskytují svým klientům. Uvádí také historii a vývoj obou organizací. Dále práce představuje základní pojmy z oblasti drog a uvádí základní přehled typů neziskových organizací v České republice. Závěrem práce jsou prezentovány výsledky výzkumu, který proběhl metodou dotazování klientů v obou organizacích. Dotazník se soustředil především na důvody užívání drog a na spokojenost klientů s poskytovanými službami v daných organizacích.

Klíčová slova: droga, prevence, nezisková organizace, drogová závislost

Souhlasím s půjčováním bakalářské práce v rámci knihovnických služeb.

Author's first name and surname: Jan Hlávka

Title of the master thesis: The purpose of freetime activities in treating addicts in Teen Challenge and Podane ruce

Department: Department of Social Sciences in Kinanthropology

Supervisor: PhDr. Dana Štěřbová, Ph.D.

The year of presentation: 2013

Abstract: The aim of this work is to compare two non-profit organizations for the treatment of drug addicts in the Czech Republic. It is an organization Teen Challenge and the second is Nadace Podane ruce. This work will focus on services that both organizations provide to their clients. It also gives the history and development of both organizations. The thesis also presents the basic concepts of drugs and outlines the basic overview of the types of non-profit organizations in the Czech Republic. Finally, the work presents the results of research conducted by interviewing clients in both organizations. The questionnaire focused mainly on the reasons for using drugs and on customer satisfaction with the services provided to individual organizations.

Keywords: drug, prevention, non-profit institution, drug addiction

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně pod vedením PhDr. Dany Štěřbové, Ph.D., uvedl všechny použité literární a odborné zdroje a dodržoval zásady vědecké etiky.

V Olomouci 30. června 2013

.....

Děkuji PhDr. Daně Štěřbové, Ph.D. za odborný dohled, konzultace, cenné rady, připomínky a kritiky, které mi poskytla při zpracování bakalářské práce. Dále děkuji organizacím Teen Challenge a Sdružení Podané ruce za užitečné informace o organizaci a spolupráci.

OBSAH

1 ÚVOD	7
2 PŘEHLED POZNATKŮ	8
2.1 Drogy.....	8
2.1.1 Syndrom závislosti	9
2.1.2 Typy závislosti	10
2.1.3 Prevence.....	11
2.2 Neziskové organizace.....	12
2.2.1 Přehled základních typů neziskových organizací v České republice	12
2.3 Teen Challenge	15
2.3.1 Historie Teen Challenge v USA.....	15
2.3.2 Historie Teen Challenge v Evropě a České republice	16
2.3.3 Aktivity Teen Challenge.....	17
2.3.4 Financování aktivit Teen Challenge.....	23
2.4 Sdružení Podané ruce	23
2.4.1 Historie Sdružení Podané ruce	23
2.4.2 Aktivity Sdružení Podané ruce	24
2.4.3 Financování aktivit Sdružení Podané ruce	28
3 CÍLE.....	29
4 METODIKA.....	30
4.1 Popis výzkumného souboru.....	30
4.2 Sběr a zpracování dat	30
5 VÝSLEDKY A DISKUZE	31
5.1 Rozdíly organizací Teen Challenge a Sdružení Podané ruce	31
5.2 Shodné aktivity v organizacích Teen Challenge a Sdružení Podané ruce	32
5.3 Nejvíce využívané aktivity Teen Challenge a Sdružení Podané ruce.....	33
5.4 Popis výzkumného souboru.....	34
6 ZÁVĚRY	36
7 SOUHRN	37
8 SUMMARY	38
9 REFERENČNÍ SEZNAM.....	39
10 PŘÍLOHY.....	41

1 ÚVOD

Drogy a lidé na drogách závislí jsou velmi diskutovaná témata. Mnohé práce se zabývají drogami, léčbou drogově závislých či různými opatřeními. Pro mě je tohle téma velmi blízké, ne, že bych byl sám drogově závislý, ale mám hodně přátel, kteří mají problémy právě s drogami. Měl jsem možnost strávit nějaký čas s těmito lidmi a dozvědět se, proč vlastně začali brát drogy, co je k tomu přimělo a také proč se rozhodli léčit. Jsou to velice zajímavé a fascinující příběhy, ne vždy se šťastným koncem.

V této bakalářské práci se budu zabývat dvěma neziskovými organizacemi, které se právě podílejí na léčbě drogově závislých a také srovnání těchto organizací. Mým cílem nebude posoudit, která z organizací je lepší či horší, ale přiblížit přístup obou organizací k lidem drogově závislých. Podle mě je rozhodně dobré, že v České republice existují takovéto organizace, které mají touhu pomáhat lidem na drogách závislých, protože mnozí lidé v České republice a všeobecně se dívají skrze prsty na lidi drogově závislí, aniž by věděli podstatu, proč onen člověk začal brát drogy, nebo co je k tomu vedlo.

Tyto dvě organizace jsem si nevybral náhodou. Několik mých kamarádů prošlo programem Teen Challenge nebo navštívilo Sdružení Podané ruce. Bylo velmi zajímavé vyslechnout jejich názory a pohled na dané organizace. Z toho důvodu jsem se rozhodl více proniknout do tohoto tématu a prostudovat danou problematiku.

Myslím si, že je správné podporovat takové organizace, které pomáhají lidem v problémech a jsou jim ochotni naslouchat a především se snaží, aby klienti mohli znovu žít plnohodnotný život a život bez užívání drog.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Drogy

Droga podle Matouška (2003b) má hodně významů, z nichž nejobecnější je lék. Drogy jsou i léky podřízené mezinárodní kontrole. V dalším významu znamená droga psychoaktivní látku, která je dostupná bez lékařského předpisu, jako je např. alkohol, tabák či kofein. Droga může znamenat látku, jejíž držení a užívání je nezákonné. Fleischmann (2006) dodává, že se může jednat o léky, legální i ilegální drogy, syntetická barviva, některé potraviny atd. Návykové látky jsou podle Kaliny (2001) látky s vlastnostmi, které povzbuzují návykové nebo pravidelné užívání. Je to běžně používané synonymum také pro látky, které mají schopnost vyvolávat závislost. Psychoaktivní látka je látka, která mění duševní procesy, tj. myšlení nebo emoce. Tento pojem, stejně jako jeho ekvivalent – psychotropní látka, je nejvíce neutrální a nejpopsnější. Týká se všech druhů látek, povolených i zakázaných. Psychoaktivní neznámá nutně závislost vytvářející (Kalina, 2001). Psychoaktivní látky mají vliv na chování, náladu a vědomí.

První zmínky o užívání drog sahají až do doby paleolitu, kde psychedelické látky byly součástí šamanských rituálů. Podle Kaliny a kol. (2003) psychedelické látky navozují intenzivní prožitky, které mohou mít za optimálního vedení hluboký transformativní charakter, často obsahují zážitky smrti a znovuzrození, jednoty s vesmírem a další transpersonální jevy.

I ve středověké Evropě, jak poukazuje Nožina (1997), mělo užívání drog svoji specifickou roli ve společnosti. Rulík zlomocný, durman obecný a blín černý obsahující skopolamin a atropin byly používány k přípravě čarodějných nápojů a mastí. Jako zákeřný jed byl používán ve větší míře koncentrovaný nápoj z rostliny známé jako bolehlav plamatý. Dochované zápisy z čarodějnických procesů svědčí o tom, že složení těchto mastí bylo obdobné po celé Evropě.

K prvnímu novodobému významnějšímu sociálně patologickému problému dochází formou rozšíření zneužívání morfinu ve Střední Evropě, a to v druhé polovině devatenáctého století po pruských válkách. V této době byla provedena první izolace morfinu a současně také vynalezena první injekční stříkačka. Morfin byl užíván ve válkách k utlumení bolesti zraněných vojáků. Nemůžeme se pak divit, že první léčení pacienti pro závislost na opiátech byly právě z řad válečných veteránů. V této době mělo rozšířené užívání morfinu svůj „zlatý věk“, protože neexistovaly mezinárodní konvence omezující tento jev (Nožina, 1997).

U nás dochází k rozmachu užívání drog v sedmdesátých letech 20. století, tedy zhruba s desetiletým zpožděním oproti západním zemím. Dle Nožiny (1997) mezi nejčastější zneužívané formy užívání drog patří čichání těkavých látek a zneužívání léku. Zneužíváno je i konopí, které bylo pěstováno na jižním Slovensku pro textilní a farmaceutický průmysl. Po roce 1989 dochází u nás vzhledem k novým politickým a ekonomickým změnám k drogovému rozmachu.

Od r. 1990 mezinárodní společenství (v Globálním akčním plánu VS OSN z r. 1991) charakterizuje problém drog jako problém globální, což ovlivňuje prakticky všechny země světa a každá země má svou úlohu (Kalina, 2003). V současnosti se drogy stávají všeobecně dostupnějšími a také věková hranice prvních uživatelů se snižuje. Výrazně roste užívání marihuany, extáze a jiných tzv. „tanečních drog“.

2.1.1 Syndrom závislosti

Podle názvu se jedná o syndrom, což je chápáno u většiny jako onemocnění. Definice se postupem času proměňovaly, ale lze říci, že základem vždy bylo několik bodů:

- Tendence ke zvyšování dávek
- Neovladatelná, neodolatelná touha po opakování braní drogy
- Existence fyzické či psychické závislosti na určité droze, vyjádřená přítomností tzv. abstinčního syndromu psychického nebo fyzického typu
- Negativní důsledky pro jedince a společnost (Presl, 1995)

Závislí můžeme být zcela na čemkoli, ať už je to počítač, čokoláda, návykové látky či na sexu. Pokaždé je to stav, kdy nám to nějakým způsobem narušuje život. Dle názorů odborníků Světové zdravotnické organizace (WHO) je syndrom závislosti soubor behaviorálních, kognitivních a fyziologických stavů, který se vyvíjí po opakovaném užití substance, a který typicky zahrnuje silné přání užít drogu, porušené ovládní při jejím užívání, přetrvávající užívání této drogy i přes škodlivé následky, priorita v užívání drogy před ostatními aktivitami a závazky, zvýšená tolerance pro drogu a někdy somatický odvykací stav. Syndrom závislosti může být pro specifickou psychoaktivní substanci (např. tabák, alkohol nebo diazepam), pro skupinu látek (např. opioidy) nebo širší rozpětí farmakologicky rozličných psychoaktivních substancí.

Podle Nešpora (2011) se dá závislost s jistotou diagnostikovat, pouze pokud se u jedince vyskytly v průběhu posledního roku tři nebo více z výše uvedených jevů.

Je potřeba si uvědomit, že ne každé užívání návykové látky vede ke vzniku závislosti. Jeřábek (2008) proto rozlišuje:

- Úzus psychoaktivní látky
- Škodlivé užívání – synonymum abúzus
- Syndrom závislosti

Úzus je prosté jednorázové užití nebo i opakované užívání. Takové užívání je ve shodě s oprávněnými zájmy společnosti, pokud je v omezeném, kontrolovaném množství. Jeho důsledkem nevznikají problémy s poškozením zdraví, neohrožuje mezilidské vztahy a ekonomické poměry jednotlivce a jeho rodiny, nepůsobí negativně na chování člověka.

Abúzus je zneužívání, přesněji nadužívání. Jde tedy o formu užívání drog, které nepříznivě ovlivňuje duševní a fyzický vývoj člověka. Důsledkem nadužívání může být trvale poškozené zdraví, ekonomický a sociální propad.

2.1.2 Typy závislosti

Psychotropní látky mají různé účinky. Závislost, která na dané látce může vzniknout, má různou intenzitu a projevuje se různými způsoby. Existuje více typů závislostí, které se od sebe liší. Takové základní rozdělení závislostí podle Fleischmanna (2006) je na závislost fyzickou, psychickou a sociální.

Psychická závislost je charakterizována touhou po látce, tzv. craving, a při nedostatku látky se rozvíjí nepříjemné psychické příznaky. Dörner (1999) uvádí, že je pro ni typická natolik silná touha, že se uživateli může zdát nemožné ji překonat. Tento typ závislosti nutí uživatele dostávat do svého organismu drogu neustále dokola.

Fyzická závislost se definuje růstem tolerance a průkazem odvykacího stavu, jehož součástí je i fyzický craving (Jeřábek, 2008). Vzniká v případě, že organismus, který je dlouho zatěžován užíváním drog, přijme drogu do své látkové výměny a na její vysazení reaguje formou abstinčních příznaků. Ty se můžou projevat fyzickými projevy, které mohou být velice intenzivní a v mnohých případech i životu nebezpečné.

Sociální závislost vzniká ve specifických společenstvích, ve kterých jsou členové zejména na počátku užívání svázáni například společnými cíli, normami, rolemi a každý člen zaujímá specifické postavení (Fleischmann 2006).

2.1.3 Prevence

Než se začneme zabývat organizacemi zabývajícími se léčbou závislých, je potřeba si rozdělit systém léčby a prevence vzniku závislostí. Podle Světové zdravotnické organizace rozdělujeme prevence takto:

- primární prevence
- sekundární prevence
- terciární prevence

Primární prevence si klade za cíl předcházet užití drogy u populace, která s ní doposud nebyla v kontaktu nebo alespoň odložit kontakt s drogou do vyšších věkových kategorií (Kalina 2003). S primární prevencí se můžeme setkat u těch nejmenších, kde lektoři v mateřských školách pořádají besedy pro děti například o alkoholu nebo kouření. Dále na základních a středních školách, kdy se primární prevence zaměřuje již na široké spektrum návykových látek. Primární prevence obsahuje několik složek:

- vytváření povědomí a informovanosti o drogách a o nepříznivých zdravotních a sociálních důsledcích se zneužíváním drog spojených,
- podpora protidrogových postojů a norem,
- posilování prosociálního chování v protikladu zneužívání drog,
- posilování jednotlivců i skupin v osvojování osobních a sociálních dovedností potřebných k rozvoji protidrogových postojů,
- podporování zdravějších alternativ, tvořivého a naplňujícího chování a životního stylu bez drog (Kalina, 2003).

Podle Kaliny (2003) sekundární prevencí se rozumí předcházení vzniku, rozvoji a přetrvávání závislosti u osob, které už drogu užívají nebo se na ní staly závislými. Obvykle je používána jako pojmenování pro předčasnou intervenci, poradenství a léčení.

Terciární prevence je předcházení vážnému či trvalému zdravotnímu a sociálnímu poškození z důsledku užívání drog. Řadíme sem sociální rehabilitaci, doléčování, podporu

v abstinenci, ale i prevenci zdravotních rizik u neabstinujících klientů (Kalina, 2003). Patří sem ještě klienti, kteří aktuálně drogy užívají a nejsou rozhodnutí užívání zanechat – tzv. Harm reduction (Kudrle, 2008).

2.2 Neziskové organizace

Podle Rektořika (2004) neziskové organizace v podmínkách České republiky (ČR) bývají nazývány nestátní či nevládní neziskové organizace a nevznikají za účelem zisku, ale jejich cíle jsou především filantropické. Jsou založeny za účelem provozování činnosti, která je prospěšná pro určitou cílovou skupinu. Neziskové organizace jsou právnické osoby, které mají svého zřizovatele, jsou zakládány podle určitých právních předpisů a podléhají registraci.

Teen Challenge a Sdružení Podané Ruce se řadí mezi dobročinné neziskové nestátní organizace, které byly založeny za účelem pomáhat specifickým skupinám lidí. Obě splňují charakteristiky neziskových organizací, protože nebyly založeny za účelem jakéhokoli finančního zisku, ale již zmíněného dobročinného účelu.

Dále podle Rektořika (1998) nám vyplývá, že jde o organizace typu:

- politické strany a hnutí
- nadace a nadační fondy
- státem uznávané církve a náboženské společnosti
- zájmová sdružení právnických osob
- občanská sdružení včetně odborových organizací
- rozpočtové organizace
- obecně prospěšné společnosti
- státní fondy
- příspěvkové organizace

2.2.1 Přehled základních typů neziskových organizací v České republice

Tabulka 1. Přehled základních typů nestátních neziskových organizací v ČR (Neziskovky, 2010)

	Občanské sdružení	Obecně prospěšná společnost	Nadace	Nadační fond
Definice	Sdružení fyzických a právnických osob, které vzniká za účelem realizace	Subjekt poskytující obecně prospěšné služby všem za stejných podmínek. Zisk nesmí	Účelové sdružení majetku zřízené za účelem dosahování obecně prospěšného cíle, kterým se rozumí	Účelové sdružení majetku zřízené za účelem dosahování obecně prospěšného cíle, kterým se rozumí

	společného zájmu. Typickým znakem je členská základna.	být rozdělován mezi zakladatele nebo zaměstnance, používá se na financování dalších aktivit společnosti.	zejména rozvoj duchovních hodnot, ochrana lidských práv nebo jiných humanitárních hodnot, ochrana přírodního prostředí, kulturních památek a tradic a rozvoj vědy, vzdělávání, tělovýchovy a sportu. Nadační příspěvky se poskytují z výnosů nadačního jmění a z ostatního majetku nadace.	zejména rozvoj duchovních hodnot, ochrana lidských práv nebo jiných humanitárních hodnot, ochrana přírodního prostředí, kulturních památek a tradic a rozvoj vědy, vzdělávání, tělovýchovy a sportu. Nadační fond nezřizuje nadační jmění a pro dosažení účelu smí použít veškerý svůj majetek.
Registrace	Ministerstvo vnitra ČR na základě předložení dvou stejnopisů stanov a návrhu na registraci, podepsaného nejméně třemi členy tzv. „přípravného výboru (fyzické osoby).	Krajský (v Praze městský) soud podle sídla společnosti v rejstříku obecně prospěšných společností po předložení návrhu na zápis s těmito přílohami: *zakládací smlouva/listina, *čestná prohlášení členů správní rady, dozorcí rady, *výpisy z trestního rejstříku členů správní rady, dozorcí rady, *ověřené podpisové vzory osob oprávněných jednat jménem společnosti, *doklad o splnění podmínek pro výkon činnosti, *doklad o oprávnění k umístění sídla, *prohlášení správce vkladu zakladatelů, je-li vklad vkládán, posudek k ocenění nepeněžitých vkladů, jsou-li vkládány.	Krajský (v Praze městský) soud podle sídla nadace v rejstříku nadací a nadačních fondů po předložení návrhu na zápis s těmito přílohami: *nadační nebo zřizovací listina (smlouva, závěť), *doklad o složení vkladu zřizovatelů do nadačního jmění, *čestná prohlášení členů správní rady, dozorcí rady nebo revizora, *výpis z rejstříku trestů členů správní a dozorcí rady (popř. revizora), *ověřené podpisové vzory osob oprávněných jednat jménem nadace,	Krajský (v Praze městský) soud podle sídla nadačního fondu v rejstříku nadací a nadačních fondů po předložení návrhu na zápis s těmito přílohami: *nadační nebo zřizovací listina (smlouva, závěť) *čestná prohlášení členů správní rady, dozorcí rady nebo revizora, *výpis z rejstříku trestů členů správní a dozorcí rady (popř. revizora), *ověřené podpisové vzory osob oprávněných jednat jménem nadačního fondu, *doklad o oprávnění k umístění sídla, *prohlášení správce vkladu o složení vkladů zřizovatelů.
Zakládací dokument	Stanovy musí obsahovat mj. tyto údaje: *název sdružení, *sídlo, *cíl činnosti, *orgány sdružení, jejich volba a fungování, *podmínky vzniku členství, *práva a povinnosti členů, *zásady hospodaření, a další.	Zakládací smlouva/listina musí uvádět tyto údaje: *zakladatele, *název a sídlo společnosti, *druh poskytovaných služeb, *podmínky poskytování služeb, *doba, na kterou se společnost zakládá (pokud se nezakládá na dobu neurčitou), *identifikace členů první správní a dozorcí rady, *způsob jednání správní rady, *majetkový vklad zakladatelů (je-li vkládán), *způsob zveřejnění výroční zprávy.	Nadační nebo zřizovací listina (smlouva, závěť) musí obsahovat tyto údaje: *název a sídlo nadace, *identifikaci zřizovatelů, *vymezení účelu, *nadační jmění, *identifikace členů první správní rady, *identifikace členů první dozorcí rady nebo revizora, *určení správce majetku do vzniku nadace, pokud se neupraví až statutem nadace pak *pravidlo omezení nákladů na správu nadace a *podmínky poskytování nadačních příspěvků.	Nadační nebo zřizovací listina (smlouva, závěť) musí obsahovat tyto údaje: *název a sídlo nadačního fondu, *identifikaci zřizovatelů, *vymezení účelu, *majetkový vklad, *identifikace členů první správní rady, *identifikace členů první dozorcí rady nebo revizora, *pravidlo omezení režijních nákladů, *určení správce majetku do vzniku nadace, *podmínky poskytování nadačních příspěvků.
Organizační dokument	Stanovy	Statut	Statut	Statut
Orgány	Zcela dle stanov (zákon orgány nijak neupravuje). Nejvyšší	Správní rada (statutární orgán), dozorcí rada a ředitel.	Správní rada (statutární orgán), dozorcí rada nebo revizor, případně ředitel	Správní rada (statutární orgán), dozorcí rada nebo revizor, případně ředitel

	<p>ím orgánem je obvykle valná hromada (členská schůze), mezi jeho zasedáními řídí chod organizace výbor</p> <p>(rada, předsednictvo apod.) obvykle v čele s předsedou.</p>		(funkce neupravená zákonem - pouze fakultativně).	(funkce neupravená zákonem - pouze fakultativně).
Zánik	<p>*dobrovolným rozpuštěním nebo sloučením s jiným sdružením</p> <p>*pravomocným rozhodnutím MV ČR o rozpuštění</p>	<p>*uplynutím doby, na kterou byla založena,</p> <p>*dosažením účelu, pro který byla založena,</p> <p>*rozhodnutím správní rady o zrušení,</p> <p>*sloučením, splnutím nebo rozdělením,</p> <p>*rozhodnutím soudu o zrušení,</p> <p>*prohlášením konkurzu</p>	<p>*dosažením účelu, pro který byla založena,</p> <p>*rozhodnutím správní rady o sloučení,</p> <p>*rozhodnutím soudu o zrušení,</p> <p>*rozhodnutím o úpadku, nebo zamítnutím insolvenčního návrhu proto, že majetek nepostačuje k úhradě nákladů insolvenčního řízení</p>	<p>*dosažením účelu, pro který byl založen,</p> <p>*rozhodnutím správní rady o sloučení,</p> <p>*rozhodnutím soudu o zrušení,</p> <p>*rozhodnutím o úpadku, nebo zamítnutím insolvenčního návrhu proto, že majetek nepostačuje k úhradě nákladů insolvenčního řízení</p>
Minimální vklad	Není povinnost vkladu.	Není povinnost vkladu.	Minimální výše nadačního jmění je 500 000 Kč.	Minimální výše není stanovena, ale vklad musí být složen.
Podnikatelské Activity	<p>Účelem sdružení nesmí být sdružování k výkonu výdělečné činnosti. Existují různé pohledy na problematiku – podnikání však nesmí být hlavní činností sdružení, nejvýše činností doplňkovou. Pokud aktivita naplňuje podmínky živnostenského zákona, je nutné získat živnostenské oprávnění (ale některé živnostenské úřady je odmítají sdružením vydávat).</p>	<p>Může být realizována doplňková (rozuměj podnikatelská) činnost, kterou je dosaženo účinnějšího využití majetku a není přitom ohrožena kvalita, rozsah a dostupnost obecně prospěšných služeb. I hlavní činnost však může být vykonávána se ziskem, je-li obecně prospěšná. Společnost se nesmí podílet na podnikání jiných osob (např. nabývat podíly v obchodních společnostech).</p>	<p>Vyloučeny kromě specifických případů:</p> <p>*pronájem nemovitostí, pořádání loterií, tombol a veřejných sbírek,</p> <p>*pořádání kulturních, společenských, sportovních a vzdělávacích akcí,</p> <p>*podíl na podnikání akciových společností v zákonem omezeném rozsahu.</p>	<p>Vyloučeny kromě specifických případů:</p> <p>*pronájem nemovitostí, pořádání loterií, tombol a veřejných sbírek,</p> <p>*pořádání kulturních, společenských, sportovních a vzdělávacích akcí.</p>
Účetnictví	<p>(Podvojně) účetnictví. Jednoduché účetnictví může být použito pouze v případě, že v předcházejícím roku celkové příjmy účetní jednotky nedosáhly hodnoty 3 000 000,- Kč. Do této hodnoty patří všechny příjmy, to znamená jak z hlavní, tak z hospodářské činnosti.</p>	<p>(Podvojně) účetnictví. Jednoduché účetnictví může být použito pouze v případě, že v předcházejícím roku celkové příjmy účetní jednotky nedosáhly hodnoty 3 000 000,- Kč. Do této hodnoty patří všechny příjmy, to znamená jak z hlavní, tak z hospodářské činnosti.</p>	<p>(Podvojně) účetnictví. Jednoduché účetnictví může být použito pouze v případě, že v předcházejícím roku celkové příjmy účetní jednotky nedosáhly hodnoty 3 000 000,- Kč. Do této hodnoty patří všechny příjmy, to znamená jak z hlavní, tak z hospodářské činnosti.</p>	<p>(Podvojně) účetnictví. Jednoduché účetnictví může být použito pouze v případě, že v předcházejícím roku celkové příjmy účetní jednotky nedosáhly hodnoty 3 000 000,- Kč. Do této hodnoty patří všechny příjmy, to znamená jak z hlavní, tak z hospodářské činnosti.</p>

Jiné povinnosti		Audit musí být proveden, pokud: *nebyla zřízena dozorčí rada nebo *výše čistého obrátu přesáhla 10 mil. Kč nebo *příspěvky z veřejných rozpočtů dosáhly výše nejméně 1 mil. Kč. Poznámka: dozorčí rada je zřizována vždy (chyba v zákoně). Výroční zpráva musí být vydána do 30. června následujícího roku.	Audit je povinný. Výroční zpráva musí být vydána do 30. června následujícího roku.	Audit musí být proveden, pokud majetek nebo úhrn celkových nákladů nebo výnosů převyší 3 mil. Kč, nebo pokud majetek je vyšší než 3 mil. Kč. Výroční zpráva musí být vydána do 30. června následujícího roku.
Právní úprava	Zákon č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů	Zákon č. 248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech	Zákon č. 227/1997 Sb. o nadacích a nadačních fondech	Zákon č. 227/1997 Sb. o nadacích a nadačních fondech

2.3 Teen Challenge

Teen Challenge (TC) je mezinárodní křesťanská organizace, jejíž hlavním posláním je pomáhat lidem žijícím v různých závislostech. Cílem služby je nahradit nenávisť láskou, zoufalství radostí a beznadějí nadějí. TC učí své klienty novému životu, ukazují jim správný směr, jak dojít duševnímu zdraví a jak se stát vyrovnanými osobnostmi. Dále se snaží poskytovat prevenci, která má pomoci zabránit budoucímu nebezpečí, které drogy přinášejí. Služba TC je postavena na evangelikálních základech. Jejím středobodem je víra v Ježíše Krista, živého Boha a výuka podle Bible. Věří, že člověk v Kristu je novým stvořením. TC je registrováno Ministerstvem kultury od 3. 9. 1998, provozovatelem v České republice je Apoštolská církev a jejím ředitelem je Petr Ministr.

TC je jednou z nejúspěšnějších organizací světa v oblasti léčby závislostí. Studie ve Spojených státech amerických ukázaly, že 80% absolventů programu se ze závislosti vyléčili, dokázali se zařadit zpět do společnosti a vést plnohodnotný život. Toto vysoké procento úspěšnosti je velkou radostí vedení organizace a rovněž velkým povzbuzením a motivací rozšiřovat a zdokonalovat provozované služby (Teen Challenge, 2013).

2.3.1 Historie Teen Challenge v USA

Počátky činnosti organizace Teen Challenge sahají až do roku 1958, kdy její zakladatel, mladý pastor David Wilkerson, navazuje ve Spojených státech amerických první kontakty s lidmi v těžkých životních situacích. David Wilkerson pocházel z poklidné horské vesnice Philipsburg v Pensylvánii. 28. února roku 1958 se dočetl o příběhu sedmi mladých chlapců, souzených za vraždu chlapce jiného. Příběh jej natolik zasáhl, že se rozhodl opustit svoji vesnici a vydal se do New Yorku s cílem promluvit si se skupinou obžalovaných a ukázat jim

Boží lásku. Navzdory jeho snahy mu soud však setkání zamítl. Wilkerson se ale dostává na titulní strany newyorských novin, a tak se rovněž dostává do povědomí ostatních členů gangu a ti jej považují za svého spojence. Wilkersonovi se tímto způsobem otevřela cesta do newyorských ghett, kde se pravidelnými návštěvami začal seznamovat s otřesným životem místních, zejména mladých lidí. Pochopil, že lidé zde neznají lásku ani naději, ale že mezi nimi panuje nenávisť, zoufalství, beznaděj, neustálý pocit strachu a osamělosti. Společným koníčkem a výplní volného času se stal alkohol, drogy a kriminalita. David ale přichází s něčím novým. Nabízí lásku a přináší evangelium. Lidé se postupně začínají obracet k Bohu a ten proměňuje jejich charakter.

V roce 1960 bylo v Brooklynu otevřeno první oficiální středisko Teen Challenge, které poskytovalo lidem domov, zázemí a vychovávalo je pro budoucí život bez závislosti. Služba Teen Challenge se díky své úspěšnosti v léčbě začala rychle šířit. V současné době funguje ve Spojených státech amerických 185 středisek a dalších 250 středisek v 80 zemích po celém světě (Wilkerson, 2003).

2.3.2 Historie Teen Challenge v Evropě a České republice

Do Evropy se služba Teen Challenge (TC) dostává v roce 1969, kdy je otevřeno první středisko v Holandsku. Posléze se TC rozšiřuje i do dalších evropských států, jako Německo, Francie, Belgie, Švýcarsko, Polsko, Velká Británie. Jednotlivá střediska jsou vzájemně mezi sebou propojena, spolupracují spolu na bázi výměny informací a zkušeností a zastávají stejné principy a původní koncepcce.

V České republice se první zmínka o službě Teen Challenge objevuje v roce 1987. Vlivem tehdejšího režimu však není možné založit samostatné resocializační středisko, které by bylo vedeno křesťanskou organizací, a tak prozatím probíhá pouze školení budoucích pracovníků. V roce 1994 je otevřeno první středisko Teen Challenge v Beskydech, jejímž zakladatelem se stala Apoštolská církev. Kapacita tohoto prvního centra však byla pouze 7 klientů a brzy se prokázalo, že není dostatečná, a proto Teen Challenge začalo rozvíjet své aktivity. Ve velkých městech vzniklo 8 kontaktních center, ve Šluknově a Poštovicích vznikla rehabilitační centra pro muže, v Poštovicích bylo v roce 2010 dokončeno rovněž rehabilitační centrum pro ženy. Dále TC provozuje kavárny a centra pro děti a mládež v Praze, Brně a Šluknově.

Od roku 2006 TC rovněž provozuje divizi TC Pallets. Jedná se o dřevozpracující firmu, která se nachází ve středních Čechách. Její hlavní činností je výroba palet různých rozměrů,

dřevěných obalů, příprava dřeva pro výrobu nábytku a prodej stavebního řeziva a pilin (TC Pallets, 2013).

2.3.3 Aktivity Teen Challenge

Teen Challenge poskytuje svým klientům řadu služeb a různých aktivit. Vize organizace však sahají mnohem dál a aktivity se neustále rozšiřují. Mezi nejvýznamnější poskytované služby v současné době patří:

- Bod obratu
- Primární prevence Teen Challenge
- Výjezdy do církví
- Streetwork
- Kontaktní centra
- Dětská centra
- Práce v psychiatrických léčebnách a věznicích
- Re-enter program
- Středisko Šluknov
- Středisko pro muže Poštovice
- Středisko pro ženy Poštovice

Bod obratu je program, který spadá pod aktivity Teen Challenge, ale primárně je zaměřen na církve. Probíhá tedy v nejrůznějších církvích a pomáhá lidem věřícím i nevěřícím. Koncepce bodu obratu je postavena na třech pilířích, kterými jsou bezpečí, podpora a učednictví. Program probíhá ve skupinách s maximálně 12 členy. Cílem je vybudovat bezpečné a důvěrné prostředí, kde se každé setkání diskutuje na dané téma. Účastníci se sdílejí se svými problémy a učí se zvládat situace na základě zkušeností ostatních. Jedno sezení trvá přibližně dvě hodiny a je vedeno vyškoleným pracovníkem.

Program podle Teen Challenge (2013) nabízí:

- Pomáhá lidem vypořádat se s jejich nezvladatelnými problémy.
- Navrhuje způsoby, jak se zbavit závislosti pozitivní cestou.
- Nabízí křesťanskou lásku a podporu lidem, kteří by jinak hledali pomoc jinde.
- Slouží jako nástroj k evangelizaci a k učednictví.
- Podporuje vzájemnost a učí jak nést „břemena jedni druhých“ praktickým způsobem.

- Pomáhá lidem znovu nalézt ztracenou úctu k sobě samým.
- Pomáhá lidem vypořádat se se strachem z odmítnutí tím, že pouze neklasifikuje, ale nabízí řešení a společenství.
- Tento program je dostatečně pružný, aby naplnil různé potřeby ve vašem sboru. Je službou členů sboru členům sboru.
- Je důležité poznamenat, že program Bod obratu nenahrazuje lékařskou ani psychologickou péči. Členové skupiny nesmějí být vybízeni k tomu, aby přestali brát léky nebo navštěvovat lékaře.

Primární prevence je programem organizace Teen Challenge od roku 1994 a je zaměřena pro studenty základních a středních škol. Tento program je veden formou diskuze se studenty a hlavním cílem je seznámit studenty s následky užívání drog a předcházet tak tomuto nebezpečí. Přednášky jsou rozděleny do dvou vyučovacích hodin a cena jedné přednášky je 1500 Kč.

Osnova přednášky se skládá z následujících bodů: Rozdělení návyků, psychická závislost, fyzická závislost, rozdělení drog, vznik a průběh vývojové fáze závislosti, fyzické následky, životní styl narkomana a obvyklé důvody, proč mladí lidé berou drogy.

Výjezdy do církví je aktivita, která slouží k prezentaci služby Teen Challenge (TC) ve sborech a církvích po celé České republice. Cílem je představit základní informace, práci a programy organizace a na základě toho si rovněž zajistit podporu, jak modlitební, tak i praktickou a finanční. Na základě svědectví absolventů o tom, jak Bůh vysvobozuje a zachraňuje lidi z jejich závislosti a dává jim nové životy, se také snaží povzbudit ostatní křesťany v církvích a to jim dává najevo, že jejich podpora není zbytečná. Výjezdy se konají pravidelně každou neděli v době bohoslužeb, mimo první neděle v měsíci, kdy týmy zůstávají ve svém mateřském sboru. Výjezd se uskutečňuje takovým způsobem, že do církve přijede tým s 4 – 6 členy, přičemž jedním členem je vedoucí, který představí službu a práci TC. Poté následuje svědectví, ve kterém se účastníci či absolventi programu TC sdílí se svým životním příběhem. Nakonec má vedoucí týmu kázání na vybrané biblické téma a vybírá se sbírka na podporu této služby. Členové týmu rovněž nabízejí k zakoupení nejrůznější předměty vyrobené klienty v programu. Jedná se především o malované šátky, obrázky a keramiku. Zakoupením některého z výrobků, rovněž podpoříte práci TC.

Streetwork, jak už název sám o sobě vypovídá, jedná se o službu, která se odehrává přímo na ulici. Cílem je kontaktovat závislé, kteří nemají zájem sami vyhledávat pomoc. Podle Klímy (2007) cílem terénních programů je minimalizovat negativní důsledky užívání drog

nejen pro samotné uživatele, ale i pro společnost. Pracovníci Teen Challenge mluví s lidmi, představují organizaci, nabízejí možnost pobytu ve středisku, a tím se tak snaží ukázat existenci naděje na nový život. Ročně se podaří oslovit zhruba 1000 závislých.

Cílem kontaktních center je prohloubení kontaktů a vztahů získaných na ulici a také poskytování praktické a poradenské pomoci. Tato centra mají nejčastěji formu klubů a čajoven, tudíž představují příjemnou neformální atmosféru. Pokud má klient zájem o pobyt ve středisku, jsou mu zde poskytnuty veškeré informace o chodu a řádu střediska, ale také podmínky, které je před vstupem do programu nutno splňovat. V současné době se na území České republiky nachází šest kontaktních center a to v Praze, Plzni, Českých Budějovicích, Havířově, Karlových Varech a Brně.

Velmi výjimečnou službou jsou tzv. dětská centra, která jsou určena pro děti pocházejících z rozvrácených rodin, rodin alkoholiků či drogově závislých. Centra vznikla převážně jako prevence pro tyto děti, jejichž životy jsou již od útlého věku vystaveny nebezpečí, které prostředí, ve kterém se nacházejí, přináší. Dětská centra vytvoří dětem zázemí s kompletní péčí, která zaopatrí jídlo, oblečení, hygienu, pomoc se školou i volnočasové aktivity. Cílem je vnuknout dětem správné hodnoty a postoje, na kterých budou stavět své budoucí životy a bezproblémově se tak zařadí do společnosti.

Práce v psychiatrických léčebnách a věznicích. Služba v psychiatrických léčebnách spočívá v tom, že pracovníci Teen Challenge (TC) pravidelně navštěvují oddělení zabývající se detoxikací svých pacientů a snaží se jim nabídnout pomoc formou vstupu do programu TC a pobytu ve středisku. Stejnou službu provádějí i ve věznicích odsouzeným toxikomanům.

Program re-enter slouží klientům, kteří již prošli programem a pobytem ve středisku. Účelem je zajistit klientům, mužům i ženám, bydlení. Řada závislých přichází do střediska přímo z ulice, kdy již nemají domov a ztratili své rodiny. Proto v momentě, kdy ukončí pobyt ve středisku, mohou využít programu re-enter, který jim zajistí bydlení, tak, aby mohli začít žít svůj nový život, aby si mohli hledat zaměstnání a pomalu se začleňovat do normální společnosti.

Středisko Šluknov je tréninkové středisko pro muže, které se nachází ve Šluknově, disponuje kapacitou 18 míst a nabízí 8 – 14 měsíční léčebný program pro závislé. Klient během pobytu ve středisku prochází čtyřmi základními obdobími: Poznání sebe sama, Duchovní růst, Rodina a autorita, Práce a zodpovědnost. Středisko nepředstavuje odborné detoxikační zařízení, jeho léčebná terapie je založena na biblických principech a snaže obnovit základní lidské hodnoty. Cena pobytu ve středisku činí 3900 Kč za měsíc. V případě neschopnosti úhrady se mohou podmínky sjednat individuálně.

V rámci svého léčebného programu využívá středisko pracovní terapie s cílem posílit zájem o práci, skupinové terapie, jejichž cílem je zorientovat se ve vztazích a osobnostní růst, dále individuální terapie, která se zaměřuje na duševní i fyzické zdraví klienta a terapie zaměřené na využití volného času.

Pracovní terapie:

- Práce na údržbě a rekonstrukcích
- Práce v keramické dílně
- Práce na zahradě a hospodářství
- Pomoc při přípravě jídel
- Úklidové práce

Skupinová terapie:

- Skupinové setkání
- Vyučování tematických celků
- Bohoslužby

Individuální terapie:

- Poradenství (krizové, plánované)
- Individuální resocializační plán
- Individuální studijní plán
- Lékařská odborná vyšetření, pravidelný lékařský dozor
- Práce s rodinou
- Sociální servis

Terapie zaměřená na využití volného času:

- Zátěžové programy
- Sport/kultura
- Poznávací akce, turistika
- Výtvarná činnost (Šluknov, 2013)

Klienti se během svého pobytu mohou zapojit do dalších aktivit pořádaných i mimo středisko, například výjezdy do církví nebo služba na ulicích.

Středisko nacházející se v Poštovicích představuje druhý léčebný komplex pro muže, který je vedený organizací Teen Challenge. Areál byl zakoupen v roce 2004 a po následné rekonstrukci se jeho kapacita rozšířila z původních 12 na 32 míst. Vizí do budoucna je však kapacitu střediska nadále rozšiřovat až na 50 míst. Areál disponuje rozsáhlými pozemky, které studenti mohou využívat pro své volnočasové aktivity. Zahrnuje mimo jiné fotbalové hřiště, park, ovocný sad a farmu s domácími zvířaty. Léčebný program a řád střediska je postaven na stejných principech jako ve středisku Šluknov.

Léčebné středisko pro ženy se rovněž nachází v obci Poštovice nedaleko střediska pro muže. V roce 2010 podstoupil objekt rekonstrukci a současná kapacita střediska činí 14 lůžek. Program a řád se řídí stejnými principy jako ve zmíněných dvou střediscích pro muže. Ženy se v průběhu roku věnují nejrůznějším doplňujícím aktivitám, mezi které patří například pečení cukroví o Vánocích a následný prodej v církvi, účast v pěveckém sboru, příprava a balení růží pro prodej na svátek Valentýna a mnoho dalších (Výroční zpráva, 2011).

Následující tabulka ukazuje běžný časový rozvrh denního programu.

Tabulka 2. Vzor denního rozvrhu podle Anonymous a. (n. d.)

PONDĚLÍ	ÚTERÝ	STŘEDA	ČTVRTEK	PÁTEK	SOBOTA	NEDĚLE
6.00. budíček	6.00. budíček	6.00. budíček	6.00. budíček	6.00. budíček		6.00. budíček
6.00.-6.25. hygiena, úklid	6.00.-6.25. hygiena, úklid	6.00.-6.25. hygiena, úklid	6.00.-6.25. hygiena, úklid	6.00.-6.25. hygiena, úklid		6.15.-6.30. snídaně
6.20.-6.40. snídaně	6.20.-6.40. snídaně	6.20.-6.40. snídaně	6.20.-6.40. snídaně	6.20.-6.40. snídaně		
6.45.-7.15. ranní ztišení	6.45.-7.15. ranní ztišení	6.45.-7.15. ranní ztišení	6.45.-7.15. ranní ztišení	6.45.-7.15. ranní ztišení		6:40 odjezd shrom.
7.20.-8.05. 8.15.-9.00. vyučování	7.20.-8.05. 8.15.-9.00. vyučování	7.20.-8.05. 8.15.-9.00. vyučování	7.20.-8.05. 8.15.-9.00. vyučování	7.20.-8.05. 8.15.-9.00. vyučování	8.00. budíček	7.00 budíček
					8.20.-8.35. snídaně	7:50 snídaně
					8.45.-9.15. ztišení	8.20. odjezd shrom.
9.15.-12.30. prac.aktivita	9.15.-12.30. prac.aktivita	9.15.-12.30. prac.aktivita	9.15.-12.30. prac.aktivita	9.15.-12.30. prac.aktivita	9.30.-13.30. prac.aktivita	
12.30.-13.00. oběd	12.30.-13.00. oběd	12.30.-13.00. oběd	12.30.-13.00. oběd	12.30.-13.00. oběd	13.30.-14.00. oběd	14.00.-14.30. oběd
13.05.-16.00. prac.aktivita	13.05.-16.00. prac.aktivita	13.05.-16.00. prac.aktivita	13.05.-16.00. prac.aktivita	13.05.-16.00. prac.aktivita	14.00.-18.00. spol.aktivity sport, nákupy výlety, atd.	14.30.-17.00. osobní volno Spánek Nákupy
16.00.-16.15. svačina	16.00.-16.15. svačina	16.00.-16.15. svačina	16.00.-16.15. svačina	16.00.-16.15. svačina		
16.15.-18.00. prac.aktivita	16.15.-18.00. prac.aktivita	16.15.-18.00. prac.aktivita	16.15.-17.30. prac.aktivita	16.15.-18.00. prac.aktivita		17.00.-18.00. osobní volno
			17.30.-18.30.			
18.00.-19.00. osobní volno hygiena	18.00.-19.00. osobní volno hygiena	18.00.-19.00. osobní volno hygiena	osobní volno	18.00.-19.00. osobní volno hygiena	18.00.-18.55. samostudium	18.00.-18.55. Samostudium
18.45.-19.15. večeře	18.45.-19.15. večeře	18.45.-19.15. večeře	18.30.-18.50. večeře	18.45.-19.15. večeře	18.45.-19.15. večeře	18.45.-19.15. Večeře
19.15.-20.05. osobní volno	19.15.-20.05. osobní volno	19.15.-20.05. osobní volno	18.50.-19.25.	19.15.-20.05. osobní volno	19.15.-22.00. osobní volno sledování TV video, hygiena	19.15.-19.30. osobní volno
			19.30.-21.00. shromáždění			19.30.-20.15. Týdenní Hodnocení
20.05.-21.00. samostudium	20.05.-21.00. samostudium	20.05.-21.00. samostudium		20.05.-21.00. samostudium		20.15.-21.00. sdílení z kázání
21.00.-21.30. ztišení	21.00.-21.30. ztišení	21.00.-21.30. ztišení		21.00.-21.30. ztišení		21.00.-21.30. Ztišení
21.30.-22.00. hygiena smí se jít spát	21.30.-22.00. hygiena smí se jít spát	21.30.-22.00. hygiena smí se jít spát		21.30.-22.00. hygiena smí se jít spát		21.30.-22.00. Hygiena smí se jít spát
22.00. večerka	22.00. večerka	22.00. večerka	22.00. večerka	22.00. večerka	22.00. večerka	22.00. Večerka

2.3.4 Financování aktivit Teen Challenge

Teen Challenge jako nezisková organizace získává veškeré zdroje financování formou sponzoringu. Ten zajišťuje nejenom pomoc finanční, ale také praktickou a zejména modlitební. V současné době probíhá v některých církvích po celé České republice pravidelná měsíční sbírka potravin na pomoc Teen Challenge. Mezi nejvýznamnější sponzory patří: Apoštolská církev, Církev bratrská, Křesťanské společenství, Jednota bratrská, Bratrská jednota baptistů, individuální dárci, Global a Europe Teen Challenge, Nakladatelství křesťanský život, manželé Wálkovi, společnost ADW Agro, Magistrát hl. města Prahy, Magistrát města Brna, Nadace Olgy Havlové, Nadace Naše dítě, Ministerstvo práce a sociálních věcí a další (Teen Challenge, 2013).

2.4 Sdružení Podané ruce

Sdružení Podané ruce je nestátní nezisková organizace, která patří mezi největší organizace zabývající se prevencí a léčbou drogově závislých osob na území České republiky. Sídli v Brně a jejím současným předsedou je Bc. Pavel Novák. Ústřední motto organizace zní Podané ruce na cestě ke svobodě. Na tomto základě byly stanoveny hlavní cíle tohoto sdružení, mezi které patří poskytování služeb v oblasti prevence, léčby závislostí a duševního zdraví, vytváření programů na podporu a rozvoj etnických skupin a programů pro děti a mládež. Mezi základní hodnoty, ze kterých organizace vychází, patří tolerance, empatie, důvěra, respekt a otevřenost.

2.4.1 Historie Sdružení Podané ruce

Počátky organizace Podané ruce sahají do roku 1984, kdy má podobu neformální svépomocné skupiny. Tato skupina se většinou skládala z lidí, kteří si prožili vlastní drogovou minulost, a cílem bylo poskytovat si vzájemnou pomoc. Zpočátku se scházeli v jednom brněnském domě, ale z důvodu pronásledování policií, museli svá stanoviště často měnit. Podporu své činnosti měli především u katolické církve.

V roce 1991 vzniká již oficiální Nadace Podané ruce. O rok později se na Moravě otevírá první resocializační program pro dlouhodobě závislé. Sídlem tohoto střediska se stal zapůjčený bývalý tajný klášter řádu Školských sester sv. Františka. Ve stejném roce dochází k otevření prvního Kontaktního centra v Olomouci a jsou organizovány první terénní aktivity po celé Moravě, které spočívaly v návštěvách bytů uživatelů drog. Významná spolupráce byla

navázána s Psychiatrickou léčebnou v Brně, která bezplatně poskytla pracovníkům nově vzniklé nadace výcvik o práci v terapeutické komunitě.

V roce 1993 získává nadace k dispozici další prostory od řádu Milosrdných bratří, které umožňují zahájit kontaktní práci v Brně. Tento rok je pro nadaci významný i z hlediska financování. Od Katholieke Nooden, což je Sdružení holandských katolických nadací, získává grant, který umožňuje rozvoj organizace a jejího managementu. Poprvé se také na financování projektu resocializačního střediska podílí Magistrát města Brna. Třetím významným krokem bylo zahájení výroby a prodeje ikon, dopravních značek a různých dalších řemeslných prací.

Roku 1994 je založeno sdružení, jehož oficiální název je Sdružení Podané ruce, o. s., které přebírá veškeré aktivity nadace. Nově je otevřeno Centrum prevence v Brně ve spolupráci se Školským úřadem Brno. O rok později dochází k zahájení spolupráce s Diecézní charitou Brno. V roce 1998 je zahájena služba Denního psychoterapeutického sanatoria Elysium v Brně a programy Péče o klienty v konfliktu se zákonem- Drogové služby ve vězení. Následně vzniká Institut vzdělávání v oblasti drogových závislostí, tzv. I. E. S. V roce 2001 dochází ke spuštění internetových stránek s on-line poradnou o drogách a drogových závislostech (Podané ruce, 2013).

Na rozdíl od organizace Teen Challenge, která vznikla ve Spojených státech amerických a postupně se dostala i do Evropy a do České republiky, organizace Podané ruce vznikla přímo v České republice, avšak během svého vývoje rovněž začala expandovat i do jiných evropských států. V roce 2003 založila pobočku ve Velké Británii - Podané ruce UK. Smyslem této pobočky je vytvářet spolupráci mezi organizacemi v západoevropských a východoevropských zemích, předávat si informace, know-how a podílet se na vytváření celoevropské strategie. Od roku 2005 odstartoval první ročník mezinárodního projektu Breaking the Circle a dochází k rozvoji projektů podporovaných strukturálními fondy Evropské unie.

2.4.2 Aktivity Sdružení Podané ruce

Sdružení Podané ruce provádí řadu služeb. Rozsah jejich aktivit je daleko rozsáhlejší než u organizace Teen Challenge. Některé služby fungují na podobných principech, jiné se značně liší. Mezi vybrané aktivity Sdružení patří:

- Kontaktní centra
- Terénní programy
- Duchovně pastorační služba

- Primární prevence
- Drogové služby ve vězení
- Internetová poradna
- První pomoc pro patologické hráče a jejich rodiny
- Psychoterapeutické sanatorium Elysium
- Doléčovací centrum Jamtana
- Eikón – program pracovní rehabilitace a chráněné práce
- Terapeutická komunita Podcestný mlýn

Sdružení Podané ruce provozuje několik kontaktních center, která se nacházejí v Brně, Prostějově, Olomouci, Uherském Hradišti a Znojmě. Cílem těchto center je motivovat uživatele k životu bez drog a zlepšit kvalitu jejich života v psychické a zdravotní oblasti. Mezi základní poskytované služby patří výměna injekčního materiálu, zdravotní vyšetření, možnost využití koupelny, praní prádla a poradenství. Kontaktní centra rovněž zprostředkovávají návazné služby, například pobyty v protidrogových léčebnách. Veškeré služby kontaktních center jsou poskytovány zdarma.

Terénní programy probíhají v několika městech především v oblasti jižní Moravy. Podle Rhodese (1999) terénní práce je jakákoli aktivita poskytující informace a služby „rizikové“ populaci, kterou není možné účinně oslovit prostřednictvím intervencí vycházejících z existujících institucí. Hlavním smyslem této aktivity je vyhledávání uživatelů drog v terénu tzn. v jejich přirozeném prostředí a poskytnout jim pomoc. Pracovníci programu přinášejí uživatelům drog důležité informace, poradenství a snaží se je motivovat ke změně jejich dosavadního života, podat jim pomocnou ruku. Dalším cílem je také chránit společnost před šířením infekčních onemocnění, z tohoto důvodu nabízejí pracovníci programu výměnu injekčního materiálu a zajišťují sběr pohozeného již použitého injekčního materiálu.

Jiné terénní programy se zabývají aktivním vyhledáváním dětí a mladých lidí, kteří se nacházejí v obtížných životních situacích. Nabízí pomoc při řešení problémů dospívání, vztahů s rodiči, ve škole, s kamarády, rozhodování o budoucím zaměstnání. Snaží se je motivovat k aktivnímu přístupu řešení problémů, být pozitivní a učí je smysluplného využívání volného času.

Duchovně pastorační služba spočívá v setkávání klientů a jejich rodinných příslušníků s katolickým knězem, který jim poskytuje duchovní rozhovory. Skrze tyto rozhovory jsou klientům vštěpovány zdravé hodnoty lidského života, pomáhají při hledání smyslu života

a ukazují na cestu k Bohu. Důraz je kladen především na individuální kontakt. Tato služba poskytuje klientům doprovod například na úřady, k lékaři, k soudům a jiné. Služby jsou rovněž bezplatné.

Služby primární prevence jsou určeny dětem a mládeži a probíhají především na druhém stupni základních škol a v prvních ročnících středních škol. Posláním této služby je seznámit mladé lidi s následky užívání drog, a tak preventivně působit proti jejich rozšiřování, dále dosáhnout toho, aby lidé ztratili zájem o experimentování s drogami vůbec. Ukazuje, jak účelně využívat volného času, zdůrazňuje zdravé sebevědomí a hodnotu člověka. V rámci prevence jsou prováděny besedy na různá témata, prožitkové akce, vizuální preventivní programy, divadlo, komponované preventivní programy, poradenství a další (Podané ruce, 2013).

Ceny služeb podle Anonymous b. (n. d.):

- Beseda, prožitková lekce (2 vyučovací hodiny) - 500 Kč
- Prožitková lekce (3 vyučovací hodiny) - 750 Kč
- Program "Na zdraví?" (divadlo fórum) - 1500 Kč
- Programy prevence pro speciální školství - zdarma
- Programy na adaptačních pobytech - dohodou
- Poradenství - zdarma
- Komponované a další vzdělávací aktivity - dohodou

Drogové služby ve vězení. Tyto služby jsou zaměřeny jednak na pomoc lidem ve vězení, kteří se potýkají s drogovými problémy a dále na pomoc uživatelům drog, kteří se dostali do konfliktu se zákonem. Jejich konfliktní chování je spojeno právě s pravidelným užíváním drog. Služba pravidelně probíhá ve věznicích v Brně, Znojmě, Kuřimi, Rapoticích, Olomouci a Mírově. Kromě běžného poradenství a informací poskytují pomoc během trestně-právního řízení a také zajištění následné péče po propuštění z výkonu trestu například formou zprostředkování detoxikační léčby. Pracovníci aktivně spolupracují s Vězeňskou službou České republiky.

Sdružení Podané ruce také provozuje internetovou poradnu, která je dostupná na stránkách www.ewtc.cz. Zde mohou klienti získat veškeré informace týkající se drog, jejich druhů, rizika a následků jejich užívání, vliv na zdraví a rovněž také informace, jak vyhledat pomoc. Na dotazy odpovídá tým zkušených pracovníků a lze je klást zcela anonymně.

Sdružení Podané ruce nabízí pomoc nejenom lidem, kteří mají problémy s užíváním nelegálních drog a alkoholem, ale také lidem, kteří propadli tzv. gamblingu, jsou tedy závislí na hracích automatech, sázení apod. Tato služba vznikla pod vedením Sdružení Podané ruce teprve v roce 2011 jako reakce na nízkou informovanost o existenci těchto problémů a nedostatečnou péči o hazardní hráče. Sdružení založilo svépomocný web gambling.podaneruce.cz, kde se klienti, ale i jejich blízcí mohou dovědět o možnostech léčby, jak se zbavit problémového hraní, mohou využít poradny nebo sociálního rádce. Nově tento web obsahuje také aplikaci, která umožňuje spočítat, kolik peněz zhruba daný klient utratí za rok v důsledku hraní.

Psychoterapeutické sanatorium Elysium je zdravotnické zařízení, které poskytuje pomoc závislým na drogách, alkoholu i gamblingu. V rámci sanatoria jsou prováděny dva programy: Ambulantní léčebný program a Substituční metadonový program. Ambulantní program se soustředí především na příležitostné uživatele drog, ale i na závislé. Substituční léčba metadonem je pak určena klientům s těžkou závislostí na opiátech, především na heroinu, u kterých není možné aplikovat léčbu abstinenci. Plán léčby je každému klientovi sestavován individuálně.

Doléčovací centrum Jamtana se zaměřuje na klienty, kteří právě ukončují léčebný program. Poskytuje asistenci a pomoc při vyřizování osobních dokladů či hledání zaměstnání, individuální i skupinovou terapii. Přijetí klienta do doléčovacího programu vychází jednak z doporučení terapeutického týmu léčebny, odkud pacient přichází, ale rovněž také závisí na vlastním zájmu klienta se programu zúčastnit.

Eikón je terapeutická dílna nacházející se v Brně, které se zaměřuje na aktivaci pracovních návyků klienta a rovněž pro něj představuje možnost přivýdělnku. Je určena klientům převážně s drogovou minulostí, kteří vyjadřují touhu navrátit se do běžného života. Dílna poskytuje krátkodobý pracovní program formou dohody o provedení práce nebo dlouhodobý program na základě dohody o provedení činnosti. Práce v dílně spočívá v řemeslné výrobě, během které si klient zvyká na rutinu a zaměstnanost. Předmětem výroby jsou ikony především s křesťanskými motivy. Zisk z prodeje ikon je investován do léčby drogově závislých a na prevenci (Podané ruce, 2013)

Terapeutická komunita se nachází v Českomoravské vysočině a její objekt představuje bývalou hospodářskou usedlost. Komunita disponuje kapacitou 15 míst, přičemž ubytovává jak muže, tak ženy starší 18 let. Léčba se pohybuje v délce 9 - 12 měsíců. Cena pobytu činí 3500 Kč za měsíc.

Mezi základní poskytované služby patří:

- ubytování, stravování, sociální zařízení
- bezpečné prostředí bez drog
- denní - jasně strukturovaný program
- skupinovou psychoterapii
- socioterapii
- gender skupiny
- expresivní terapie - arteterapii, dramaterapii
- práci s vlastním životním příběhem - v přítomnosti pro budoucnost
- pracovní terapii
- práci s rodinou
- zátěžové akce
- výchovně vzdělávací programy
- odborné sociální poradenství
- zdravotní péči dle potřeby
- sportování a volnočasové aktivity (Anonymous c. n. d.)

2.4.3 Financování aktivit Sdružení Podané ruce

Veškerá činnost a aktivity Sdružení Podané ruce jsou financovány prostřednictvím poskytnutých dotací. Na dotační podpoře se podílí: Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo zdravotnictví České republiky (ČR), Úřad vlády ČR a Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky, Statutární město Brno, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Jihomoravský kraj, Ministerstvo spravedlnosti, Evropský sociální fond (Podané ruce, 2013).

3 CÍLE

Hlavním cílem bakalářské práce je srovnání dvou neziskových organizací, které se zabývají drogově závislými - Teen Challenge a Sdružení Podané ruce a podat přehled volnočasových aktivit obou organizací ve vztahu k lidem na drogách závislých.

Dílčí cíle:

- Představit základní pojmy v oblasti drog
- Podat přehled typů neziskových organizací vyskytujících se v České republice
- Podat informace o organizacích Teen Challenge a Sdružení Podané ruce z pohledu dotazovaných klientů

Výzkumné otázky:

- V čem spočívají hlavní rozdíly organizací Teen Challenge a Sdružení Podané ruce?
- Ve kterých aktivitách, které jsou klientům poskytovány, se obě organizace shodují?
- Jakých aktivit klienti obou organizací nejvíce využívají?

4 METODIKA

4.1 Popis výzkumného souboru

Většinu potřebných dat jsem načerpal studiem odborné literatury a z internetu. Použil jsem sekundární analýzu dokumentů, fakta jsem poté postupně zpracovával. Rovněž jsem vypracoval dva krátké dotazníky určené klientům organizací Teen Challenge a Sdružení Podané ruce. Využíval jsem tedy i metody dotazování. Výzkum proběhl během měsíce června roku 2013. Dotazníky obsahovaly pouze otevřené otázky. První část dotazníku se zaměřovala na základní informace o klientovi, kdy začal užívat drogy, jaké a proč. Druhá část dotazníku byla směřována na konkrétní organizaci, proč si ji klient vybral a jaké využívá služby. Některé otázky se v obou dotaznících mírně odlišovaly, jelikož v organizaci Teen Challenge byly dotazníky předkládány především bývalým uživatelům drog, zatímco ve Sdružení Podané ruce dotazníky vyplňovali i současní uživatelé drog. Tato skutečnost však neměla vliv na zpracování výsledků.

4.2 Sběr a zpracování dat

Na začátku svého výzkumu jsem nejprve shromažďoval odborné publikace zabývající se jednak drogovou problematikou a jednak neziskovými organizacemi. Na základě prostudování získaných zdrojů jsem vypracoval první úvodní kapitoly. Dalším krokem byl sběr dat o organizacích Teen Challenge a Sdružení Podané ruce, které jsem načerpal převážně z domovských internetových stránek obou organizací. Poslední fáze výzkumu spočívala ve vypracování dotazníků a jejich vyplňování. Oslovil jsem vedení obou organizací, stručně jim představil svůj projekt a dal k dispozici dotazníky. Organizaci Teen Challenge jsem navštívil osobně a domluvil si schůzku s ředitelem Petrem Ministrem. Sdružení Podané ruce jsem kontaktoval emailem a následně si sjednal telefonický rozhovor. Dotazníky byly předloženy jednotlivým klientům obou organizací, kteří vyjádřili souhlas dobrovolně dotazník vyplnit. Na vyplňování dotazníků se v organizaci Teen Challenge podíleli klienti léčebného střediska pro muže v Poštovicích, ve Sdružení Podané ruce vyplňovali dotazník klienti kontaktního centra v Prostějově.

5 VÝSLEDKY A DISKUZE

V následující kapitole zodpovím na výzkumné otázky, zpracuji výsledky dotazníků (Příloha 1, 2), které budou diskutovány a uvedeny v přehledných tabulkách.

5.1 Rozdíly organizací Teen Challenge a Sdružení Podané ruce

- Výzkumná otázka č. 1: V čem spočívají hlavní rozdíly organizací Teen Challenge a Sdružení Podané ruce?

Teen Challenge a Sdružení Podané ruce jsou neziskové organizace, které se zabývají léčbou drogově závislých. Pomoc těmto lidem představuje hlavní důvod, proč byly tyto organizace zřízeny. Přesto jsem během svého výzkumu narazil na podstatný rozdíl, který tyto dvě organizace odlišuje. Zásadní rozdíl tkví v tom, že v organizaci Teen Challenge věří v Ježíše Krista a víra je středobodem veškerého jejich jednání. Jsou přesvědčeni o tom, že zřízení organizace Teen Challenge byla Boží vůle, proto zde Bůh působí a nadpřirozenou silou se dotýká srdcí klientů a radikálním způsobem mění jejich životy. Skrze víru v Ježíše Krista studenti poznávají hodnotu vlastní osobnosti i hodnotu člověka obecně, nalézají smysl života, poznávají lásku, naději, přátelství, přijetí.

Ve Sdružení Podané ruce je rovněž poskytována pastorační služba, která je postavena na křesťanských principech, avšak tato služba je vedlejší, zdali se pro její využití klienti rozhodnou, je dobrovolné. V Teen Challenge se tomu klienti nevyhnou. Ještě před přijetím do léčebného střediska a i při všech ostatních aktivitách jsou klienti v první řadě seznámeni s křesťanskými zásadami.

Dalším rozdílem je, že ve středisku Teen Challenge klienti nemohou vystupovat anonymně. Pracovníci organizace se při veškerých aktivitách vždy zajímají o klientovu osobnost, o jeho životní příběh. Jsou připraveni naslouchat a získat si klientovu důvěru. Nikoho neodsuzují. V případě, že klient projde léčebným programem, avšak neúspěšně a jeho závislost jej opět přemůže, nemusí mít strach, že by jej již podruhé, potřetí v Teen Challenge nepřijali. Bůh také dává druhou, třetí...šanci.

Pracovníci Sdružení Podané ruce na takovém postupu neapelují. Klienti, v případě zájmu, mohou většiny jejich služeb využívat zcela anonymně. Nevztahuje se samozřejmě na dlouhodobější pobyty v léčebných střediscích. Zde je povinností klientů, aby o svém

životním příběhu mluvili a společně diskutovali. Dle mého názoru má tento postup jak pozitivní, tak negativní stránku. Někteří klienti mohou skutečnost, že lze vystupovat v anonymitě, považovat za přínosnou. Může jim to připadat jednodušší, nemusí se stydět, nemusí se svěřovat cizímu člověku. Na druhé straně si ale myslím, že aby byli pracovníci schopni danému klientovi pomoci, potřebují znát jeho život, potřebují navázat důvěrný vztah a být k sobě otevření.

Dle mého názoru je hlavním důvodem, proč si klienti zvolí organizaci Sdružení Podané ruce to, že organizace Teen Challenge je založena na křesťanské doktríně a mnozí klienti nechtějí mít nic společného s náboženstvím, proto si častěji vybírají Sdružení Podané ruce či jiné organizace. Na druhé straně člověk, který již prošel několika léčebnými programy, avšak vždy neúspěšně, může svou poslední naději vkládat právě v Boha, a proto zvolit Teen Challenge.

Obě organizace jsou velice dobře dohledatelné na internetu. Teen Challenge pod stránkami: www.teenchallenge.cz a Sdružení Podané ruce na stránkách: www.podaneruce.cz, kde jsou veškeré informace o daných organizacích.

5.2 Shodné aktivity v organizacích Teen Challenge a Sdružení Podané ruce

- Výzkumná otázka č. 2: Na kterých aktivitách, které jsou klientům poskytovány, se obě organizace shodují?

Obě organizace poskytují řadu služeb a provozují množství aktivit. Sdružení Podané ruce je však mnohem větší organizace než Teen Challenge, proto je také nabídka poskytovaných služeb rozsáhlejší. Kromě služeb soustředujících se na klienty závislé na drogách, poskytují také kurzy pro rodinné příslušníky a blízké, organizují vzdělávací kurzy pro pedagogy, poradenské kurzy a výcviky, ale také provozují vlastní publikační činnost. Sdružení Podané ruce má sídlo v Brně, své pobočky však spravuje v řadě měst převážně jižní Moravy. Teen Challenge má své sídlo v Praze a několik poboček ve středních Čechách a Moravskoslezském kraji.

V předchozí podkapitole jsem zdůraznil rozdíly, které obě organizace odlišují. V následujícím textu se však zaměřím na aktivity, na kterých se organizace shodují, a které považují za přínosné, a tudíž je také velmi podobným způsobem vykonávají.

Jednou z prvních shodných aktivit je terénní program, v Teen Challenge užívají označení streetwork. Jedná se ale o stejnou službu, založenou na aktivním vyhledávání drogově závislých v jejich přirozeném prostředí, například v parcích, na nádražích, v garážích, ve squatech. Obě organizace shledávají tuto aktivitu vysoce přínosnou, kdy vlastně mohou oslovit osoby, které sami nevyhledávají pomoc a nemají zájem ji vyhledat, tudíž ale nemají možnost získat informace o nabídce služeb ani o možnostech léčby. Terénní programy právě tuto možnost přinášejí.

Další společnou aktivitou je primární prevence. Obě organizace rovněž souhlasí s tím, že je důležité oslovovat žáky a studenty základních a středních škol prostřednictvím přednášek, které se svým obsahem zaměřují na drogovou prevenci. Zakládají si na tom, že pokud jsou děti a mladiství včas informováni o důsledcích užívání drog, dochází k poklesu reálných experimentů s drogami.

Obě organizace provozují v několika městech svá kontaktní centra, která zprostředkovávají první kontakt mezi klientem a organizací. Slouží k tomu, aby se klient mohl dovědět veškeré informace o organizaci, o nabízených službách, o pobytech v léčebných střediscích apod. Poskytují ale také praktickou pomoc, která spočívá ve výměně injekčního materiálu, lékařských vyšetření či praní prádla.

Poslední uvedenou shodnou aktivitou obou organizací je služba ve věznicích. Pracovníci pravidelně navštěvují několik věznic v České republice a nabízejí vězňům s drogovými problémy pomocnou ruku a seznamují je s možnostmi léčby, které mohou využít po odpykání trestu.

5.3 Nejvíce využívané aktivity Teen Challenge a Sdružení Podané ruce

- Výzkumná otázka č. 3: Jakých aktivit klienti obou organizací nejvíce využívají?

V organizaci Teen Challenge odpovídali na dotazník klienti, kteří nastoupili do léčebného střediska v Poštovicích. Všichni dotazovaní odpovídali, že se účastní téměř všech aktivit, které jim jsou ve středisku k dispozici, výlety, výjezdy do církví, účast na bohoslužbách, modlitby. U mužů jsou však nejvíce v oblibě sporty, především fotbal, u žen to jsou pak různé kreativní práce a účast v pěveckém sboru. Dříve než však vstoupili do léčebného střediska, uváděli, že hojně využívali především kontaktních center ve formě čajoven a klubů a také

poraden. Někteří klienti si pochvalovali službu streetwork neboli terénní programy, bez kterých by se údajně o organizaci Teen Challenge vůbec nedověděli.

Ve Sdružení Podané ruce odpovídali na dotazník klienti kontaktního centra v Prostějově. Již z toho je patrné, že klienti si tuto službu velmi pochvalovali. Uváděli, že hojně využívají výměny injekčního materiálu a podstupují lékařské vyšetření. Klienti mají zájem i o poradenské a informační služby. Dále někteří klienti uvedli, že využívají terénních programů. Několik klientů zmínilo, že párkrát využili internetové poradny a informací uvedených na webu (viz Tabulka 5).

5.4 Popis výzkumného souboru

Tabulka 3. Údaje o dotazovaných klientech

Celkový počet	Pohlaví	Věk
30 klientů	muži - 21 klientů	15-20 let - 2 klienti
	ženy - 9 klientů	20-30 let - 15 klientů
		30-40 let - 7 klientů
		40 - 50 let - 5 klientů
		50 a více let - 1 klient

V tabulce 3 můžeme sledovat přehled základních informací získaných o dotazovaných klientech. Na dotazníky odpovídalo celkem 30 klientů. Je patrné, že téměř dvě třetiny dotazovaných klientů byli muži a pouze třetinu klientů představovaly ženy. Polovina všech respondentů spadala do věkové hranice 20 až 30 let, přičemž pouze jeden klient spadl do kategorie 50 a více let.

Tabulka 4. Užívané drogy klientů

Užívané drogy	Začátek užívání
marihuana - 21 klientů	10-12 let - 1 klient
pervitin - 9 klientů	13-15 let - 13 klientů
alkohol - 12 klientů	16-18 let - 9 klientů
kokain - 4 klienti	18-20 let - 5 klientů
ostatní - 2 klienti	20 a více let - 2 klienti

V tabulce 4 pozorujeme, že nejhojněji užívanou drogou u dotazovaných klientů je marihuana, kdy více než dvě třetiny dotazovaných trpí nebo trpělo závislostí právě na této droze. Druhou příčku zaujímá alkohol, jehož užívání uvedla větší třetina respondentů. Třetí

místo zaujímá pervitin. Druhý sloupec zobrazuje věkové škály prvního užití drog. Vidíme, že nejrizikovější skupinou jsou mladiství od 13 do 15 let. Více než třetina dotazovaných uvedla, že s drogami začala experimentovat právě v tomto období.

Tabulka 5. Aktivity využívané klienty

	Teen Challenge	Sdružení Podané ruce
Aktivity	Streetwork - 23 %	Terénní program - 38 %
	Kontaktní centra - Čajovny - 21 % - Klubovny - 24 %	Kontaktní centra - Výměna injekčního materiálu - 82 % - Lékařská vyšetření - 43 %
	Výjezdy do církví - 70 %	Internetová poradna - 27 %

Z uvedené tabulky 5 můžeme vypořádat, že ty nejhojněji využívané aktivity v organizacích Teen Challenge i Sdružení Podané ruce jsou velmi podobné. Mezi tyto aktivity řadíme především kontaktní centra a streetwork neboli terénní programy. Klienti v dotaznících uváděli vždy několik aktivit.

Tabulka 6. Důvody užívání drog

Důvody užívání drog	Co droga vzala	Co droga dala
nespokojenost v životě - 13 klientů	rodinu - 20 klientů	pocit sebevědomí - 15 klientů
zábava - 10 klientů	přátelé - 18 klientů	nic - 15 klientů
dobrá pocit - 6 klientů	několik let života - 15 klientů	
vzor v rodině - 2 klienti	domov - 10 klientů	
zvědavost - 5 klientů	zdraví - 10 klientů	
zvyšování sebevědomí - 8 klientů	svobodu - 5 klientů	

V tabulce 6 můžeme vidět nejčastěji uváděné důvody, které vedly klienty k užívání drog, a mezi které patří především nespokojenost v životě, zábava a zvyšování sebevědomí. Dále dotazovaní uváděli, co jim drogy přinesly, a co jim naopak vzaly. V případě, co drogy přinesly, uváděli klienti pouze pocit sebevědomí anebo nic. V druhém případě, co drogy vzaly, pak klienti nejčastěji odpovídali rodinu, přátelé a několik ztracených let života.

6 ZÁVĚRY

Zkoumaný soubor tvořily dvě neziskové organizace. První organizací bylo Teen Challenge a druhou Sdružení Podané ruce. Pro výzkum byla použita metoda sekundární analýzy dokumentů a metoda dotazování pomocí vypracovaného dotazníku, který byl dán klientům k vypracování.

V úvodní části práce byly podány základní informace z oblasti drogové problematiky, především byl objasněn pojem syndrom závislosti, typy závislostí a prevence. Poté byl vypracován přehled neziskových organizací v České republice. Dále byly podrobně představeny dvě vybrané neziskové organizace Teen Challenge a Sdružení Podané ruce, především jejich poskytované služby.

Na základě výzkumu bylo zjištěno, že zásadním rozdílem mezi oběma organizacemi je to, že Teen Challenge je postaveno na křesťanských principech, i přesto se však některé přístupy k drogově závislým v obou organizacích shodují.

Dále z výzkumu vyplynulo, že současnou nejrozšířenější drogou je marihuana. Většina dotazovaných klientů s touto drogou začínala. Mnozí uživatelé poté často přecházejí na užívání pervitinu, který je druhou nejrozšířenější drogou. Dále bylo zjištěno, že nejrizikovější období, kdy lidé začínají brát drogy, je období mezi třináctým a patnáctým rokem života. Mezi nejhojněji využívané aktivity obou organizací patří terénní programy, kontaktní centra a poradny.

7 SOUHRN

Cílem bakalářské práce bylo porovnání dvou neziskových organizací, které se zabývají léčbou drogově závislých, Teen Challenge a Sdružení Podané ruce. Obě organizace působí v České republice již řadu let a své služby neustále rozšiřují.

Úvodní část práce podává základní informace z oblasti drogové problematiky. Hovoří o drogách obecně, zmiňuje historii vzniku prvních drog. Dále se v této kapitole setkáváme s různými typy závislostí a zahrnuje také objasnění pojmu syndrom závislosti. Konec kapitoly je věnován drogové prevenci a jejímu rozdělení.

K úvodní části řadíme i následující kapitolu zabývající se neziskovými organizacemi, které se vyskytují v České republice a uvádí stručný přehled a rozdělení těchto organizací zpracovaný do tabulky.

Hlavní část bakalářské práce již konkrétně představuje dvě neziskové organizace, kterými jsou Teen Challenge a Sdružení Podané ruce. Hovoří o historii a vzniku obou organizací na území České republiky, ale i ve světě. Dále se podrobně zabývá představením služeb, které organizace poskytují svým klientům. Na závěr uvádí také zdroje financování obou organizací.

Závěrečná kapitola se zabývá shrnutím a zhodnocením veškerých poznatků, nabitých studií odborné literatury při zpracování předchozích kapitol. Dále se také věnuje zpracování výsledků z dotazníků, které byly vyplňovány klienty v obou organizacích, a které podávají doplňující informace o daných organizacích v podání názorů konkrétních klientů.

8 SUMMARY

The aim of this study was to compare two non-profit organizations that deal with drug treatment, Teen Challenge and Nadace Podane ruce. Both organizations have been operating in the Czech Republic for many years and are constantly expanding their services.

The introductory part gives basic information on the drug issue. It talks about drugs in general and refers to the history of the first drugs. Furthermore in this section we encounter different types of dependencies and we also include clearing of dependence syndrome. The end of the chapter is devoted to drug prevention and its distribution.

The introductory section also belongs to the following chapter that deals with non-profit organizations that occur in Czech Republic and provides a brief overview of the organization and distribution and these statistics are inserted into a chart.

The main part of this thesis specifically presents two non-profit organizations which are Teen Challenge and Nadace Podane ruce.

It talks about the history and origins of both organizations in the Czech Republic but also in the world. Furthermore it details the performance of services that these organizations provide to their clients. It concludes with a source of funding for both organizations.

The final chapter deals with the summary and evaluation of all knowledge which has been gained by studying literature in the processing of the previous chapters. In addition, dedicated processing results from the questionnaires which were completed by the clients in both organizations and administering additional information about the organizations in the administration of reviews of the specific clients.

9 REFERENČNÍ SEZNAM

- Anonymous a. (n. d.). *Časový rozvrh denního programu*. Retrieved 2. 6. 2013 from the World Wide Web: <http://www.teenchallenge.cz/cs/programy-teen-challenge/strediska-pro-muze/postovice/ke-staeni>
- Anonymous b. (n. d.). *Nabídka primárně preventivních programů*. Retrieved 8. 6. 2013 from the World Wide Web: <http://www.podaneruce.cz/programy-a-pece/primarni-prevence/nabidka-primarne-preventivnich-programu-brno/>
- Anonymous c. (n. d.). *Terapeutická komunita Podcestný Mlýn*. Retrieved 5. 5. 2013 from the World Wide Web: <http://www.podaneruce.cz/programy-a-pece/terapeutick-komunita-podcestn-mln/>
- Dörner, K. (1999). *Bláznit je lidské*. Praha: Grada Publishing.
- Fleischmann, O. (2006). *Vybrané psychologické aspekty terénní sociální práce*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně.
- Jeřábek, P. (2008). *Psychopatologie závislosti*. Praha: Grada Publishing.
- Kalina, K., et al. (2003). *Drogy a drogové závislosti 1*. Praha: Úřad vlády České republiky.
- Kalina, K., et al. (2003). *Drogy a drogové závislosti 2*. Praha: Úřad vlády České republiky.
- Kalina, K., et al. (2001). *Mezioborový glosář pojmů z oblasti drog a drogových závislostí*. Praha: FILIA NOVA.
- Klíma, P. et al (2007). *Kontaktní práce*. Praha: Česká asociace streetwork.
- Kudrle, S. (2008). *Bio-psycho-sociálně spirituální model závislosti jako východisko k primární, sekundární a terciární prevenci a kvalifikované pomoci*. Praha: Grada Publishing.
- Matoušek, O. (2003b). *Slovník sociální práce*. Praha: Portál.
- Neziskovky. (2010). *Přehled základních typů nestátních neziskových organizací v ČR*. Retrieved 12. 6. 2013 from the Word Wide Web: http://www.neziskovky.cz/data/prehled_nnotxt8382.pdf
- Nešpor, K. (2011). *Návykové chování a závislost*. Praha: Portál.

- Nožina, M. (1997). *Svět drog v Čechách*. Praha: Koniasch Latin Press.
- Podané ruce. (2013). *Sdružení Podané ruce*. Retrieved 13. 6. 2013 from the World Wide Web: <http://www.podaneruce.cz/>
- Presl, J. (1995). *Drogová závislost*. Praha: Maxdorf.
- Rektořík, J., et al. (2004). *Organizace neziskového sektoru, základy ekonomiky, teorie a řízení*. Praha: EKOPRESS.
- Rektořík, J. (1998). *Ekonomika a řízení neziskových organizací*. Brno: Masarykova univerzita.
- Rhodes, T. (1999). *Terénní práce s uživateli drog*. Brno: Albert.
- Šluknov. (2013). *Programy Teen Challenge*. Retrieved 18. 3. 2013 from the World Wide Web: <http://www.teenchallenge.cz/cs/programy-teen-challenge/strediska-programu/sluknov/ke-staeni>
- Teen Challenge. (2013). *Teen Challenge*. Retrieved 13. 6. 2013 from the World Wide Web: <http://www.teenchallenge.cz/>
- TC Pallets. (2013). *Dřevěné palety a obaly*. Retrieved 4. 3. 2013 from the World Wide Web: <http://www.tcpallets.cz/>
- Výroční zpráva. (2011). *Výroční zpráva TCI ČR 2011*. Retrieved 2. 5. 2013 from the World Wide Web: http://www.teenchallenge.cz/images/stories/vz_tc_cr_2011_net.pdf
- Wilkerson, D. (2003). *Dýka a kříž*. Praha: Křesťanský život.

10 PŘÍLOHY

Příloha 1. Dotazník pro klienty využívající služeb organizace Teen Challenge

Příloha 2. Dotazník pro klienty využívající služeb organizace Sdružení Podané ruce

Dotazník:

1. Pohlaví:
 2. Věk:
-

3. V kolika letech jste užil/a první nelegální drogu?
 4. O jakou drogu se jednalo?
 5. Jak dlouho jste drogy pravidelně užíval/a?
 6. Proč si myslíte, že jste začal/a užívat drogy?
 7. Co si myslíte, že Vám užívání drog přineslo / vzalo?
-

8. Proč jste si vybral/a Teen Challenge?
 9. Byl/a jste i v jiných léčebných programech?
 10. Jak dlouho jste v programu TC?
 11. Jak jste si zvykl/a na režim střediska? Bylo to obtížné?
 12. Jste spokojen/a s programem a pravidly?
 13. Jakých aktivit střediska využíváte?
-

14. Věříte v Boha?
15. Pokud ANO: Jak Vám Bůh změnil život?

Příloha 1. Dotazník pro klienty využívající služeb organizace Teen Challenge

Dotazník:

1. Pohlaví:

2. Věk:

3. V kolika letech jste užil/a první nelegální drogu?

4. O jakou drogu se jednalo?

5. Jakou drogu užíváte nyní?

6. Proč si myslíte, že jste začal/a užívat drogy?

7. Co si myslíte, že Vám užívání drog přineslo / vzalo?

8. Co Vás vedlo k tomu, že jste začal/a využívat služeb kontaktního centra?

9. Jak jste se dozvěděl/a o kontaktním centru Sdružení Podané ruce?

10. Jaké služby využíváte?

11. Jak vnímáte pracovníky kontaktního centra?

12. Doporučil/a jste již někdy služby kontaktního centra někomu dalšímu?

13. Jste věřící?

Příloha 2. Dotazník pro klienty využívající služeb organizace Sdružení Podané ruce